

Evaluatiecommissie Wiv 2017

Uw kenmerk

-

Ons kenmerk

2020/0130

Datum

12 oktober 2020

Betreft

Wetsevaluatie t.a.v.
klachtbehandeling

Geachte mevrouw Jones-Bos,

Op 21 augustus 2020 heeft de afdeling klachtbehandeling van de Commissie van Toezicht op de Inlichtingen- en Veiligheidsdiensten (CTIVD) een gesprek met uw commissie gevoerd over de onderwerpen klachtbehandeling en de behandeling van meldingen van vermoedens van misstanden. Wij danken u voor de mogelijkheid nader in te gaan op dit gesprek met uw commissie en de vragen die tijdens dit gesprek aan bod kwamen.

Onze hoofdboodschap aan uw commissie kwam erop neer dat de Wiv 2017 geen aanpassing behoeft op het vlak van klachtbehandeling en meldingen van vermoedens van misstanden. Tijdens het gesprek is met uw commissie afgesproken dat wij een aantal punten uit de presentatie schriftelijk zouden toelichten. In de onderhavige brief zullen, in lijn met de volgorde van de presentatie, de volgende onderwerpen nader worden toegelicht: 1) de afdeling klachtbehandeling als onderdeel van de CTIVD, 2) klachtbehandeling door de afdeling klachtbehandeling van de CTIVD, 3) eerstelijns klachtbehandeling door de AIVD en MIVD, 4) bijzonderheden sinds de Wiv 2017, 5) effectiviteit klachtbehandeling vanuit burgerperspectief, 6) behandeling meldingen van vermoedens van misstanden en 7) overige onderwerpen.

1. Afdeling klachtbehandeling als onderdeel van de CTIVD

Sinds de Wiv 2017 een nieuwe klachtprocedure

Met het in werking treden van de Wiv 2017 zijn de Algemene Inlichtingen- en Veiligheidsdienst (AIVD) en Militaire Inlichtingen- en Veiligheidsdienst (MIVD) zelf verantwoordelijk geworden voor de feitelijke afhandeling van klachten 'in de eerste lijn'. Onder de Wiv 2002 waren zij zelf niet bij

Bezoekadres:

Oranjestraat 15 | 2514 JB Den Haag
T 070 315 58 20 | F 070 318 71 68
E info@ctivd.nl | www.ctivd.nl

Postadres:

Postbus 85556 | 2508 CG Den Haag

de klachtbehandeling in de eerste lijn betrokken. De CTIVD had toen een adviserende rol, waarin zij het onderzoek naar de klacht deed en vervolgens de betrokken minister adviseerde over de afhandeling van de klacht. Wanneer een klager niet tevreden was met de behandeling van zijn klacht, kon hij zijn klacht (in de tweede lijn) bij de Nationale ombudsman indienen. Onder de Wiv 2017 heeft de afdeling klachtbehandeling de rol van tweedelijns klachtbehandelaar gekregen.

Capaciteit

In praktische zin heeft het onderbrengen van de tweedelijns klachtbehandeling bij de CTIVD vooralsnog niet meer beslag gelegd op de capaciteit van de CTIVD, dan voorzien bij de invoering van de wet. Er zijn doorgaans twee stafmedewerkers betrokken bij de afdeling klachtbehandeling. Deze twee medewerkers zijn ook betrokken bij toezichtstaken. In de planning voor de afdeling toezicht wordt ten aanzien van deze twee medewerkers rekening gehouden met eventuele werkzaamheden ten behoeve van de afdeling klachtbehandeling.

Scheiding afdeling toezicht en afdeling klachtbehandeling

De afdelingen toezicht en klachtbehandeling zijn intern van elkaar gescheiden, zoals – anders dan bij andere toezichthouders – door de Wiv voorgeschreven.¹ De Commissieleden die betrokken zijn bij de afdeling toezicht, zijn niet betrokken bij de besluitvorming en werkzaamheden van de afdeling klachtbehandeling en vice versa. De secretaris en plaatsvervangend secretaris fungeren als spil tussen de twee afdelingen. Wel vindt er gezamenlijk overleg plaats over kwesties die zien op de CTIVD als organisatie. De ondersteunende staf kan zowel bij toezichtstaken als bij klachtbehandeling worden ingezet (dit was onder de Wiv 2002 ook het geval). De medewerkers die niet betrokken zijn bij de afdeling klachtbehandeling hebben geen toegang tot de dossiers van de afdeling klachtbehandeling.

Tweedelijns klachtbehandeling door de CTIVD

De tweedelijns klachtbehandeling was voorheen bij de Nationale ombudsman belegd. De Nationale ombudsman heeft door diens verankering als instituut in artikel 78a van de Grondwet weliswaar een andere rechtsstatelijke status dan de CTIVD, maar dit doet naar het oordeel van de CTIVD niet af aan de effectiviteit van klachtbehandeling door de CTIVD. De CTIVD heeft zelfstandig toegang tot informatie en medewerkers van de diensten, heeft korte lijnen bij interventies, heeft veel expertise over de diensten en de Wiv 2017 in huis en kan bindend oordelen. Onder de streep betekent dit dat klachtbehandeling door de CTIVD niet minder effectief is dan door de Nationale ombudsman.

¹ Zie ook het Reglement van Orde Commissie van Toezicht op de Inlichtingen- en Veiligheidsdiensten (*Stcrt.* 2018, 30039).

Bezoekadres:

Oranjestraat 15 | 2514 JB Den Haag
T 070 315 58 20 | F 070 318 71 68
E info@ctivd.nl | www.ctivd.nl

Postadres:

Oranjestraat 15 | 2514 JB Den Haag

2. Klachtbehandeling door de afdeling klachtbehandeling van de CTIVD

Aantal ontvangen klachten

Sinds de inwerkingtreding van de Wiv 2017 op 1 mei 2018 tot en met 1 oktober 2020 heeft de afdeling klachtbehandeling 142 klachten ontvangen. Hierna zal in een overzicht worden weergegeven hoeveel klachten over de AIVD en MIVD² zijn ontvangen en wat daarmee is gedaan. De aantallen ten aanzien van de klachten over de AIVD en MIVD zijn onderverdeeld in het aantal klachten dat Wiv 2017-gerelateerd is en het aantal klachten over de Wet veiligheidsonderzoeken (Wvo).

	Over AIVD m.b.t. Wiv 2017	Over AIVD m.b.t. Wvo	Over MIVD m.b.t. Wiv 2017	Over MIVD m.b.t. Wvo	Overig ³	TOTALEN
Totaal ontvangen klachten	67	8	3	5	59	142
Gegrond	-	-	-	-	-	-
Ongegrond	8	-	-	-	-	8
Deels gegrond	1	-	-	2	-	3
Informeel afgedaan ⁴	1	3	-	-	-	4
Niet in behandeling genomen ⁵	44	4	1	1	59	109
Doorgezonden aan minister	9	1	1	1	-	12
Ingetrokken	2	-	1	-	-	3
Nog in behandeling d.d. 1 oktober 2020	2	-	-	1	-	3

² Overigens kan ook geklaagd worden over de coördinator als bedoeld in artikel 4 Wiv 2017, hierover is overigens tot dusver geen klacht ingediend.

³ Bij de overige klachten is het onduidelijk of de klacht betrekking heeft op de AIVD of MIVD, en is door klager geen duidelijkheid (meer) geboden.

⁴ Te denken valt aan bijvoorbeeld een interventie.

⁵ Dit kan zijn omdat klager bijvoorbeeld niet meer reageerde of de klacht zelf bij de betrokken minister wilde indienen.

Zoals het overzicht laat zien kan een groot deel van de ontvangen klachten niet in behandeling worden genomen. Deze klachten vallen buiten de bevoegdheid van de afdeling klachtbehandeling. Hierbij valt te denken aan gevallen waarin de klacht niet over de AIVD of MIVD ging of dat (na herhaaldelijk vragen om verduidelijking) niet duidelijk was over welk handelen precies werd geklaagd. Het komt ook voor dat klagers hun klacht eerst nog bij de betrokken minister moeten indienen. In die gevallen stuurt de afdeling klachtbehandeling de klacht door, tenzij de klager zelf zijn klacht bij de minister wil indienen. Soms trekken klagers hun klacht, lopende het onderzoek, in.

Verder laat het overzicht zien dat klachten die wel in behandeling worden genomen, op verschillende wijzen kunnen worden afgedaan: informeel en door middel van een beslissing. Informele klachtbehandeling heeft voor de afdeling klachtbehandeling altijd de voorkeur. Hierbij wordt gekeken of er een oplossing is waarmee de klacht (snel) naar tevredenheid van klager kan worden opgelost. De meeste klachten die informeel kunnen worden opgelost zijn klachten over veiligheidsonderzoeken. Vaak gaan deze klachten over de lange duur van het veiligheidsonderzoek. In die gevallen is een interventie door de afdeling klachtbehandeling van grote waarde. De lijnen met de diensten zijn kort, waardoor de AIVD of MIVD snel alsnog met een besluit komen of klager beter op de hoogte houden van de behandelingsduur, waarmee de klacht naar tevredenheid van de klager kan worden opgelost, zonder dat daar een formele klachtbehandeling bij komt kijken.

Een deel van de klachten wordt uiteindelijk met een klachtbeslissing afgedaan. Vaak wordt wel eerst geprobeerd de klacht informeel op te lossen, maar in veel gevallen wil de klager in die gevallen alsnog dat de klacht in onderzoek wordt genomen. Dit onderzoek bestaat uit het raadplegen van de systemen van de diensten, het horen van de klager en eventueel het horen van medewerkers.⁶ Alvorens de beslissing wordt vastgesteld worden klagers doorgaans in de gelegenheid gebracht kennis te nemen van de bevindingen die uit het onderzoek zijn voortgekomen en deze op feitelijke onjuistheden te controleren. De dienst waar de klacht over gaat krijgt eveneens die mogelijkheid. Vervolgens wordt de klacht afgedaan met het oordeel gegrond, deels gegrond of (kennelijk) ongegrond.

In vergelijking met de praktijk onder de Wiv 2002, heeft de afdeling klachtbehandeling sinds de inwerkingtreding van de Wiv 2017 geen toename gezien in het aantal behandelde klachten in de tweede lijn. De Nationale ombudsman behandelde er destijds maar enkele per jaar (minder dan tien). Dit komt overeen met het aantal klachten dat de afdeling klachtbehandeling per jaar oplost of met een beslissing afhandelt.

⁶ Zie het Klachtprotocol voor meer informatie over de werkwijze van de afdeling klachtbehandeling, raadpleegbaar via: www.ctivd.nl/klachtbehandeling/klachtprotocol.

Onderwerpen behandelde klachten

De onderwerpen waarover wordt geklaagd zijn onder te verdelen in: 1) klachten gerelateerd aan de Wiv 2017 en 2) klachten gerelateerd aan de Wvo. Klachten over de Wiv 2017 gaan doorgaans over de vermeende inzet van (bijzondere) bevoegdheden, bijvoorbeeld hacken, afluisteren, aftappen van internetverkeer en/of het fysiek volgen. Klachten over de Wvo gaan vrijwel altijd over de duur van het veiligheidsonderzoek en de informatievoorziening hieromtrent. Verder heeft de afdeling klachtbehandeling in een aantal gevallen ambtshalve nog onderzoek gedaan naar klachtherkenning en informele klachtbehandeling.

Eén van de vragen die uw commissie specifiek ten aanzien van de onderwerpen van de behandelde klachten had was of het voorkomt dat naar aanleiding van een notificatiebericht wordt geklaagd. Tot dusver heeft de afdeling klachtbehandeling nog geen klachten ontvangen waarbij een notificatiebericht de aanleiding was. De klachten die de afdeling klachtbehandeling tot nu toe heeft ontvangen waren steeds gebaseerd op een vermoeden van de klager of eigen waarnemingen (die de klager vervolgens aan de AIVD of de MIVD koppelde).

De afdeling klachtbehandeling heeft ook in de onderwerpen van de ontvangen klachten geen verschil gezien in vergelijking met de praktijk onder de Wiv 2002.

Type klagers: natuurlijke personen, groepen en rechtspersonen

Tot nu toe hebben voornamelijk natuurlijke personen bij de afdeling klachtbehandeling een klacht ingediend. In een enkel geval heeft een bedrijf een klacht ingediend bij de afdeling, dit betrof een klacht over een veiligheidsonderzoek van een van haar medewerkers.⁷ Verder zijn er nog geen klachten door groepen, belangenorganisaties of rechtspersonen ingediend.

Zoals hierboven al kort werd aangestipt, gaat het grootste deel van de klachten dat de afdeling ontvangt niet over de diensten of blijft het onduidelijk over welk handelen precies wordt geklaagd. De klagers die dit soort klachten indienen, zijn vaak personen die met veel overheidsinstanties te maken hebben en in grote (mogelijk psychische) problemen zitten of vooral boos zijn op de overheid. Uit contacten met andere klachtbehandelaren en ombudsmannen is gebleken dat zij ook veel met dit type klagers te maken hebben. De afdeling klachtbehandeling vindt het desondanks belangrijk ook bij dit soort klachten steeds te kijken of er sprake is van een klacht waarin zij bevoegd is deze te behandelen.

Beoordelingsruimte afdeling klachtbehandeling

De Wiv 2017 geeft de afdeling klachtbehandeling – kort gezegd – de bevoegdheid te oordelen over het handelen van de diensten jegens een natuurlijke- of rechtspersoon in het kader van de Wiv 2017 en Wvo. Het is de afdeling niet toegestaan te oordelen over de bepalingen in de Wiv

⁷ De klacht is uiteindelijk niet in behandeling genomen, omdat de klacht eerst door de betrokken minister moest worden afgehandeld.

2017 en Wvo zelf of over beleid dat uit deze twee wetten voortvloeit. Het voorgaande betekent ook dat de afdeling klachtbehandeling geen klachten kan behandelen over een oordeel van de TIB of een oordeel van de CTIVD. Kortom, de afdeling klachtbehandeling kan alleen oordelen over concreet (vermeend) handelen door de diensten jegens een (rechts)persoon.

De afdeling klachtbehandeling beoordeelt de behoorlijkheid⁸ van het handelen in een individueel geval (namelijk dat van de klager). Het is voorstelbaar dat de afdeling toezicht in een toezichtsrapport tot de conclusie komt dat de toepassing van een bepaalde bevoegdheid over het geheel genomen rechtmatig verloopt. De afdeling klachtbehandeling kan, bij de beoordeling van een individueel geval tot de conclusie komen dat, in dat individuele geval, de toepassing onbehoorlijk was. Beide oordelen kunnen, doordat de afdeling toezicht de systemen en organisatie als geheel overziet⁹ en de afdeling klachtbehandeling slechts de individuele casuïstiek beoordeelt, naast elkaar bestaan.

Overigens kunnen bevindingen van de afdeling klachtbehandeling, waaruit blijkt dat sprake is van (mogelijk) structureel onrechtmatig handelen, voor de afdeling toezicht aanleiding vormen tot een diepteonderzoek naar het onderwerp. In een dergelijk geval zouden de oordelen van de afdeling klachtbehandeling en de afdeling toezicht eveneens los van elkaar staan.

Het kan eveneens voorkomen dat de afdeling klachtbehandeling te maken krijgt met een klacht waarin wordt geklaagd over handelen door een van de diensten, waarbij vervolgens uit het onderzoek naar de klacht blijkt dat sprake is van een goedkeuring van de TIB van de inzet van de betreffende bevoegdheid.¹⁰ Het feit dat de TIB de inzet van een bepaalde bevoegdheid heeft goedgekeurd, hoeft een oordeel van de afdeling klachtbehandeling niet in de weg te staan. De daadwerkelijke inzet van de bevoegdheid (het handelen waarover wordt geklaagd) is het uitgangspunt van het onderzoek naar de klacht en de uiteindelijke beoordeling. Dit zou, in theorie, kunnen leiden tot het oordeel dat de uitvoering onbehoorlijk was, ondanks dat de inzet door de TIB was goedgekeurd.

⁸ De behoorlijkheidstoets van de afdeling klachtbehandeling is breder dan een rechtmatigheidstoets. De afdeling klachtbehandeling toetst het handelen, naast een rechtmatigheidstoets, ook aan de behoorlijkheidsvereisten van de Nationale ombudsman, raadpleegbaar via www.nationaleombudsman.nl/folders-en-brochures/behoorlijkheidswijzer.

⁹ Hierbij kan de afdeling toezicht bijvoorbeeld (on)rechtmatigheden constateren (doorgaans in toezichtsrapporten) en/of risico's op onrechtmatigheden duiden (zoals bijvoorbeeld in de voortgangsrapportages).

¹⁰ Indien inderdaad sprake is van een inzet van een bevoegdheid jegens klager, waarbij de toestemmingsaanvraag door de TIB is goedgekeurd, zal klager zelf niet op de hoogte zijn van deze goedkeuring.

3. Eerstelijns klachtbehandeling door de AIVD en MIVD

De afdeling klachtbehandeling benadrukt dat de indruk die zij, op basis van haar ervaringen, heeft over de klachtbehandeling door de diensten, positief is. De afdeling klachtbehandeling toetst de uiteindelijke praktijk van de diensten bij klachtbehandeling via ambtshalve toetsing. Op deze manier zijn onderwerpen zoals klachtherkenning en informele afhandeling van klachten door de afdeling getoetst.

4. Bijzonderheden sinds de Wiv 2017

De klachtprocedure zoals geregeld in de Wiv 2017 brengt een aantal nieuwe bijzonderheden met zich mee. Twee hiervan die zijn opvallend: de mogelijkheid voor groepen om te klagen en de *effective remedies*.

Groepsklachten

De Wiv 2017 biedt groepen de mogelijkheid een klacht in te dienen. Van deze mogelijkheid is tot dusver nog geen gebruik gemaakt. Het uitblijven van een klacht van bijvoorbeeld een belangenorganisatie is waarschijnlijk te wijten aan het feit dat volgens de Wiv 2017 niet over de wet of daaruit voortvloeiend beleid *an sich* mag worden geklaagd. Zoals hierboven al eerder werd aangestipt, kan een klacht alleen gaan over het (vermeend) handelen van de diensten. Om die reden lijken belangenorganisaties er niet voor te kiezen een klacht in te dienen, maar gaan voor een procedure bij de rechter.

Effective remedies

Onder de Wiv 2017 heeft de afdeling klachtbehandeling de bevoegdheid gekregen bindend te oordelen. Artikel 124 lid 5 Wiv 2017 bepaalt dat de minister gehouden is het oordeel van de afdeling uit te voeren. Verder kan de afdeling klachtbehandeling op grond van artikel 124 lid 4 Wiv 2017 oordelen dat de inzet van een bevoegdheid moet worden gestopt, een operatie moet worden beëindigd en/of verworven gegevens dienen te worden vernietigd. Deze bepalingen gaan verder dan wat geregeld is ten aanzien van klachtbehandeling in de Awb (artikel 9:27 lid 3 jo. 9:36 lid 4 Awb).

Tot dusver heeft de afdeling klachtbehandeling nog niet hoeven oordelen dat sprake was van onbehoorlijk handelen en zij van een *effective remedy* uit artikel 124 lid 4 Wiv 2017 gebruik moest maken. Dit laat onverlet dat dergelijke *effective remedies* van groot belang zijn voor effectief toezicht. Indien er wel sprake is van onrechtmatig handelen en dit dusdanig ernstig is, vraagt dit om een gewichtige en tijdige oplossing. De afdeling moet van voldoende middelen zijn voorzien om ernstig onrechtmatig handelen een halt toe te kunnen roepen. Het enkel gegrond beoordelen van de klacht zou hierbij onvoldoende gewicht hebben.

5. Effectiviteit klachtbehandeling vanuit burgerperspectief

Toegang

De toegang tot klachtbehandeling is laagdrempelig. De Wiv 2017 bepaalt dat een ieder in principe kan klagen over (vermeend) optreden van de diensten. In veruit de meeste klachten die de afdeling klachtbehandeling ontvangt, is sprake van vermeend handelen. Klagers baseren hun

Bezoekadres:

Oranjestraat 15 | 2514 JB Den Haag

T 070 315 58 20 | F 070 318 71 68

E info@ctivd.nl | www.ctivd.nl

Postadres:

Oranjestraat 15 | 2514 JB Den Haag

klacht op een 'vermoeden' dat zij bijvoorbeeld onderwerp van onderzoek van een van de diensten zijn. Klagers hoeven dus geen concrete 'bewijzen' aan te voeren.

De afdeling klachtbehandeling acht het van groot belang dat het indienen van een klacht zo laagdrempelig mogelijk is. Klagers kunnen zich per post, per e-mail en via een online contactformulier tot de CTIVD wenden. Bij vragen kunnen klagers ook telefonisch contact opnemen met de CTIVD. Op de websites van de AIVD en de MIVD, alsmede in de klachtbeslissingen van de ministers, wordt de CTIVD als tweedelijns klachtbehandelaar genoemd. De afdeling klachtbehandeling heeft geen aanwijzingen dat klagers het lastig vinden om bij de CTIVD te klagen. Zij lijken het niet als een belemmering te zien dat zij zich, in plaats van bij de Nationale ombudsman, bij de CTIVD moeten melden.

Effecten klachtbehandeling en procedurele rechtvaardigheid

De praktijk heeft geleerd dat klachtbehandeling doorgaans tot één van de drie uitkomsten leidt:

1. De klager is tevreden met de uitkomst.
2. De klager is teleurgesteld, omdat hij niet te horen heeft gekregen of hij onderwerp van onderzoek is (geweest) en de problemen niet zijn opgelost. De afdeling klachtbehandeling is, net als de diensten, gehouden aan de geheimhoudingsplicht.
3. De klager ziet klachtbehandeling door de afdeling klachtbehandeling als een noodzakelijke stap om verder te kunnen naar bijvoorbeeld de rechter.¹¹

Voor alle drie de bovengenoemde uitkomsten geldt dat procedurele rechtvaardigheid gedurende de klachtprocedure van groot belang is. De afdeling klachtbehandeling is gehouden aan de geheimhoudingsplicht en mag niet aan klagers prijsgeven of zij bijvoorbeeld zijn afgeluisterd of onderwerp van onderzoek zijn (geweest). Dit betekent dat zelfs in die gevallen waarin de klager geen onderwerp van onderzoek is (geweest) en er geen bevoegdheden jegens de klager zijn ingezet, de afdeling klachtbehandeling dit niet met de klager kan delen. Dergelijke informatie zou de klager inzicht geven in het actueel kennisniveau van de dienst. Het is daarom van belang de klager, gedurende de klachtbehandeling, zoveel mogelijk mee te nemen in het proces en zo transparant mogelijk te zijn waar dat wel kan. Doorgaans lukt dit goed en geven klagers aan dat, ondanks dat zij zich niet in het oordeel van de afdeling kunnen vinden, zij zich wel voldoende gehoord voelen en tevreden zijn met de wijze waarop de klacht is behandeld.

¹¹ Zie onze voorgaande opmerking hierover: "Overigens ziet de CTIVD geen aanleiding te veronderstellen dat de afdeling klachtbehandeling als een rechtsmiddel dient te worden beschouwd, welke een burger zou moeten uitputten alvorens deze zijn zaak aan een rechter zou kunnen voorleggen."

6. Behandeling meldingen van vermoedens van misstanden

Dankzij de Wiv 2017 is nu voorzien in een regeling voor het melden van vermoedens van misstanden (hierna: 'meldingen') die betrekking hebben op de AIVD en/of MIVD. In de praktijk heeft de nieuwe regeling in de Wiv 2017 nog niet tot meldingen geleid, noch bij de diensten (voor zover bij de afdeling bekend) noch bij de afdeling klachtbehandeling zelf.

De wet bepaalt dat de afdeling klachtbehandeling (in de tweede lijn) meldingen kan behandelen. De kennis die de afdeling ten aanzien van de diensten en de Wiv 2017 in huis heeft en de zelfstandige toegang tot de systemen en medewerkers, maakt de afdeling klachtbehandeling geschikt om naast klachten ook meldingen te behandelen. Daar komt bij dat er een dunne lijn kan zitten tussen wat als een klacht of als een melding kan worden beschouwd. Het voordeel is dat wanneer een melding toch een klacht blijkt te zijn, deze ook door de afdeling kan worden afgehandeld. De klager of melder hoeft dan niet weer naar een andere organisatie te worden doorverwezen.

Ten behoeve van de eerste voortgangsrapportage heeft de afdeling klachtbehandeling het beleid en de procedures van de beide diensten ten aanzien van het doen van een melding getoetst. Deze waren – globaal gezien – in orde. Adequate interne communicatie over deze regelingen ontbreekt echter nog bij de beide diensten. Hierdoor weten melders mogelijk niet wat de geëigende route is voor het doen van een melding, en blijft mogelijk onbekend dat zij ook bij de CTIVD een melding kunnen doen. Met name voor externe personen en organisaties die ten behoeve van de diensten werkzaamheden uitvoeren (te denken valt aan een telecomprovider) lijkt onvoldoende kenbaar te zijn dat zij meldingen kunnen doen en hoe zij dat kunnen doen.

7. Overige onderwerpen

Tijdens het gesprek met uw commissie, kwam nog een aantal onderwerpen aan bod. Hierna zal nog het een en ander worden toegelicht.

Rechtseenheidsoverleg

Het rechtseenheidsoverleg vindt waar nodig plaats tussen de voorzitters van de afdelingen toezicht en klachtbehandeling van de CTIVD en de voorzitter van de TIB. Dit rechtseenheidsoverleg heeft ten doel de interpretatie van de Wiv 2017 en Wvo op thematisch niveau met elkaar te bespreken. In een geval is na het rechtseenheidsoverleg contact gezocht met de rechtbank Den Haag. Dit rechtseenheidsoverleg zag op de inzet van bijzondere bevoegdheden jegens advocaten en journalisten. Doordat de rechtbank Den Haag een rol speelt in de toestemmingsprocedure van deze bevoegdheden, is zij bij de vaststelling van de rechtseenheid over dit thema betrokken. De rechtbank Den Haag maakt niet standaard deel uit van het rechtseenheidsoverleg.

Bevoegdheid bestuursrechter ten aanzien van (bindende) beslissingen van de afdeling klachtbehandeling van de CTIVD

Tijdens het gesprek kwam vanuit uw commissie de vraag naar voren of de bindendheid van de oordelen van de afdeling klachtbehandeling ertoe zouden leiden dat deze aan de toets van de

Bezoekadres:

Oranjestraat 15 | 2514 JB Den Haag
T 070 315 58 20 | F 070 318 71 68
E info@ctivd.nl | www.ctivd.nl

Postadres:

Oranjestraat 15 | 2514 JB Den Haag

bestuursrechter zouden moeten kunnen worden onderworpen. Daar bestaat geen bezwaar tegen bij de CTIVD. Overigens ziet de CTIVD geen aanleiding te veronderstellen dat de afdeling klachtbehandeling als een rechtsmiddel dient te worden beschouwd, welke een burger zou moeten uitputten alvorens deze zijn zaak aan een rechter zou kunnen voorleggen.

Onderzoek op eigen initiatief door de afdeling klachtbehandeling

De afdeling klachtbehandeling kent, anders dan de Nationale ombudsman en de gemeentelijke ombudsmannen, geen mogelijkheid tot het doen van onderzoek op eigen initiatief.

8. Conclusie

Sinds de Wiv 2017 is de wijze waarop klachten over de AIVD en MIVD worden behandeld gewijzigd. De beide diensten behandelen nu zelf in de eerste lijn klachten. De afdeling klachtbehandeling is positief over de wijze waarop de diensten hier invulling aan geven. De afdeling klachtbehandeling is sinds de Wiv 2017 tweedelijns klachtbehandelaar. Op basis van de ervaringen tot nu toe, ziet de afdeling in de huidige praktijk geen (aanzienlijke) verschillen met de praktijk van de tweedelijns klachtbehandeling onder de Wiv 2002 (door de Nationale ombudsman). Met de Wiv 2017 heeft de afdeling klachtbehandeling naast klachtbehandeling ook de taak gekregen meldingen van vermoedens van misstanden te behandelen. Tot nu toe heeft zij nog geen melding ontvangen, maar dit lijkt niet aan de Wiv 2017 te wijten.

Al het hiervoor genoemde samen genomen, behoeft de Wiv 2017 naar het oordeel van de CTIVD op het punt van klachtbehandeling en de behandeling van meldingen van misstanden geen aanpassing.

Hoogachtend,

Dr. N.A.N.M. van Eijk
Voorzitter CTIVD

Mr. A. Stehouwer
Voorzitter afdeling klachtbehandeling CTIVD

Mr. drs. K.C. Koese
Secretaris CTIVD